

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (tredje avdelningen)
den 15 september 1998 *

I de förenade målen T-180/96 och T-181/96,

Mediocruso — Estabelecimento de ensino particular, Ld.^a, bolag bildat enligt portugisisk rätt, Lissabon, företrätt av advokaterna Carlos Botelho Moniz och Paulo Moura Pinheiro, Lissabon, delgivningsadress: advokatbyrån Aloyse May, 31, Grand-rue, Luxemburg,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företräd av Maria Teresa Figueira och Knut Simonsson, rättstjänsten, båda i egenskap av ombud, delgivningsadress: rättstjänsten, Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

svarande,

angående en talan om dels ogiltigförklaring av kommissionens beslut C (96) 1185 av den 14 augusti 1996 om att nedsätta det stöd från Europeiska socialfonden som

* Rättegångsspråk: portugisiska.

beviljats sökanden genom beslut nr C (89) 0570 av den 22 mars 1989, dels ogiltigförklaring av kommissionens beslut C (96) 1186 av den 14 augusti 1996 om nedläggning av det stöd som beviljats sökanden genom beslut nr C (89) 0570 av den 22 mars 1989,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden V. Tiili samt domarna C. P. Briët och A. Potocki,

justitiesekreterare: avdelningsdirektören B. Pastor,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 11 juni 1998,

följande

Dom

Relevanta bestämmelser

- 1 Enligt artikel 1.2 a i rådets beslut 83/516/EEG av den 17 oktober 1983 om Europeiska socialfondens uppgifter (EGT L 289, s. 38; svensk specialutgåva, område 5, volym 4, s. 11, nedan kallat beslut 83/516) skall denna delta i finansieringen av

verksamheter som rör yrkesutbildning och yrkesvägledning. Enligt artikel 2.2 i detta beslut skall de berörda medlemsstaterna garantera att åtgärderna genomförs framgångsrikt.

- 2 I artikel 1 rådets förordning (EEG) nr 2950/83 av den 17 oktober 1983 om tillämpning av beslut 83/516 (EGT L 289, s. 1, nedan kallad förordning nr 2950/83) anges de utgifter som kan vara föremål för stöd från Europeiska socialfonden (nedan kallad ESF).

- 3 När ESF bifaller en ansökan om finansiering medför detta, enligt artikel 5.1 i förordning nr 2950/83, att 50 procent av stödbeloppet betalas ut som förskott vid den i förväg bestämda tidpunkten för utbildningsverksamhetens början. Enligt punkt 4 i samma bestämmelse skall en ansökan om slutlig utbetalning innehålla en detaljerad rapport om verksamhetens innehåll och resultat samt finansiella aspekter av densamma. Den berörda medlemsstaten skall intyga att uppgifterna i ansökan om utbetalning är faktiskt och räkenskapsmässigt riktiga.

- 4 Enligt artikel 6.1 i förordning nr 2950/83 kan kommissionen — efter att ha gett den berörda medlemsstaten möjlighet att yttra sig — innehålla, nedsätta eller dra in ESF:s stöd, om detta stöd inte används enligt de villkor som angetts i beslutet om godkännande. I artikel 6.2 föreskrivs att de belopp som har utbetalats och som inte har använts i enlighet med de villkor som angetts i beslutet om godkännande skall krävas åter.

- 5 I enlighet med artikel 6.1 i kommissionens beslut 83/673/EEG av den 22 december 1983 om förvaltningen av ESF (EGT L 377, s. 1; svensk specialutgåva, område 5, volym 4, s. 15, nedan kallat beslut 83/673/EEG) måste medlemsstaternas ansökningar om utbetalningar nå kommissionen inom 10 månader från den dag då den berörda åtgärden slutförts. Ingen utbetalning skall göras för stöd om ansökan lämnas in efter att denna tidsfrist gått ut.

- 6 Slutligen föreskrivs i artikel 7 i samma beslut att om förvaltningen av en åtgärd för vilken stöd har beviljats är föremål för en undersökning på grund av misstänkta oegentligheter, skall medlemsstaten utan dröjsmål meddela kommissionen detta.

Bakgrund och förfarande

- 7 Sökanden är ett bolag som främst ägnar sig åt att anordna yrkesutbildningar och tekniskt inriktade utbildningar.
- 8 Departamento para os Assuntos do Fundo Social Europeu (Avdelningen för ärenden avseende Europeiska socialfonden, nedan kallad DAFSE), inlämnade till ESF, till förmån för sökanden, år 1988 olika ansökningar om finansiellt stöd för 1989 angående olika projekt för yrkesutbildning.
- 9 Det första projektet för vilket stöd begärdes registrerades under ärendenummer 890583 P1 (nedan kallat det första ärendet) och är föremål för talan i mål T-180/96. Det andra projektet registrerades under ärendenummer 890588 P1 (nedan kallat det andra ärendet) och är föremål för talan i mål T-181/96.
- 10 Det första ärendet rör en ansökan om stöd för utbildning av tekniker på områdena för förstärkt glasfiberpolyester, automatiska elektriska apparater, marknadsföring och reklam, i vilken ursprungligen 30 personer skulle delta. Ansökan rörde ett belopp om 9 592 058 ESC. På DAFSE:s begäran minskades antalet deltagare till 23 personer.

- 11 Det första ärendet, med nämnda ändring, godkändes "i enlighet med bifogat meddelande" genom ett beslut av kommissionen, vilket delgavs sökanden genom en skrivelse från DAFSE av den 10 april 1989 (nr 8149). I beslutet bestämdes stödbeloppet från ESF till 7 468 207 ESC. Den portugisiska staten förpliktade sig å sin sida att finansiera nämnda projekt med 6 110 351 ESC, genom Orçamento da Segurança Social/Instituto de Gestão Financeira da Segurança Social (nedan kallat OSS/IGFSS).

- 12 Under augusti 1989 uppbar sökanden, med tillämpning av artikel 5.1 i förordning nr 2950/83, ett förskott motsvarande 50 procent av de stöd som beviljats av ESF och av OSS/IGFSS, nämligen 3 734 103 ESC respektive 3 055 175 ESC.

- 13 Det andra ärendet rörde en ansökan om stöd för två former av utbildning av tekniker på områdena för handel och reklam, och reklam och grafisk formgivning, i vilka ursprungligen 22 personer skulle delta. Ansökan rörde ett belopp om 8 627 355 ESC. På DAFSE:s begäran minskades antalet deltagare till 17 personer.

- 14 Det andra ärendet, med nämnda ändring, godkändes "i enlighet med bifogat meddelande" genom ett beslut av kommissionen, vilket delgavs sökanden genom en skrivelse från DAFSE av den 10 april 1989 (nr 8154). I beslutet bestämdes stödbeloppet från ESF till 6 890 635 ESC. Den portugisiska staten förpliktade sig å sin sida att finansiera nämnda projekt med 5 637 792 ESC genom OSS/IGFSS.

- 15 Under augusti 1989 uppbar sökanden, med tillämpning av artikel 5.1 i förordning nr 2950/83, ett förskott motsvarande 50 procent av de stöd som beviljats av ESF och av OSS/IGFSS, nämligen 3 445 317 ESC respektive 2 818 896 ESC.

- 16 De utbildningar som de två ärendena avsåg ägde rum mellan juli och december 1989.

- 17 Då utbildningarna hade avslutats konstaterade sökanden att projektens slutliga totalkostnad uppgick till ett lägre belopp än beräknat och ingav då till DAFSE en ansökan om slutlig utbetalning av stödet i de båda ärendena. Sökanden begärde utbetalning av 3 337 539 ESC i det första ärendet och 3 286 799 ESC i det andra ärendet.

- 18 Av ansökningarna framgår att 15 personer slutförde utbildningen i det första ärendet och 12 personer i det andra ärendet.

- 19 I skrivelse av den 11 april 1990, vilken rörde båda ärendena, meddelade DAFSE sökanden att det "hade för avsikt att innehålla utbetalning ... och eventuellt justera det slutliga beloppet, efter finansiell kontroll av den utbildningsverksamhet som [den] genomfört i ifrågavarande ärenden".

- 20 Den 30 oktober 1990 intygade de portugisiska myndigheterna, med tillämpning av artikel 5.4 i förordning nr 2950/83, att uppgifterna i sökandens ansökan om slutlig utbetalning i de två ärendena var faktiskt och räkenskapsmässigt riktiga. DAFSE meddelade emellertid, när det översände dessa ansökningar, kommissionen att uppgifterna i ansökningarna ännu inte kunde intygas utan senare skulle undersökas i en finansiell kontroll.

- 21 I likalydande skrivelser av den 25 januari 1991 meddelade DAFSE sökanden att revisionsfirman "Audite" givits i uppdrag att kontrollera om uppgifterna i ärendena var faktiskt och räkenskapsmässigt riktiga.

- 22 Den 28 januari 1991 sände DAFSE sökanden en skrivelse där det preciserade att dess slutliga beslut i ärendena var avhängigt resultatet av nämnda finansiella kontroll.
- 23 Den 20 februari 1991 tillställde bolaget Audite DAFSE två revisionsrapporter, det vill säga en rapport för vardera ärende.
- 24 Sökanden, DAFSE och företrädare för bolaget Audite sammanträffade sedan den 10 september 1991 för att diskutera de två ärendena.
- 25 Den 11 september 1991 tillsände DAFSE sökanden en skrivelse där det underrättade sökanden om resultatet av den revision som hade genomförts. DAFSE begärde även att sökanden skulle återbetala den del av stödet som det ansåg hade utbetalats utan grund. Sökanden väckte genast talan mot detta beslut vid portugisisk förvaltningsdomstol. Sökanden underrättade däremot inte DAFSE i separat skrivelse om de invändningar som den hade mot den nedsättning av stödet som meddelats genom skrivelsen av den 11 september 1991.
- 26 DAFSE avvaktade sedan till den 22 september 1995 resultatet av den talan som sökanden hade väckt mot skrivelsen av den 11 september 1991.
- 27 Genom skrivelse av den 22 september 1995 underrättade DAFSE kommissionen om resultatet av den revision som hade genomförts år 1991 och översände följaktligen ansökan om slutlig utbetalning, efter ändringar till följd av resultatet av nämnda revision.

- 28 Den 6 mars 1996 underrättade DAFSE sökanden om att kommissionen hade fattat beslut avseende sökandens ansökan om slutlig utbetalning i de två ärendena och att kommissionen hade bekräftat resultatet av den finansiella kontroll som sökanden redan hade underrättats om den 11 september 1991.
- 29 Den 4 april 1996 begärde sökanden att DAFSE skulle översända en kopia av kommissionens beslut. Sökanden begärde även att få ta del av ESF:s handlingar i ärendet. Sökanden gavs tillfälle att ta del av dessa handlingar den 24 april 1996 och konstaterade att det inte fanns något annat beslut än kommissionens debitnotor, där det angavs vilka belopp som skulle återbetalas i de två ärendena.
- 30 Sökanden väckte talan vid förstainstansrätten mot dessa beslut, varvid talan gavs målnummer T-70/96 respektive T-72/96. Kommissionen återkallade emellertid dessa beslut på eget initiativ och ersatte dem med två beslut av den 14 augusti 1996, mot vilka talan förs i förevarande mål. Ordföranden för andra avdelningen förordnade således om avskrivning av mål T-70/96 och T-72/96 och förpliktade kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna genom beslut av den 12 november 1996.
- 31 Kommissionen fattade den 14 augusti 1996 beslut C (96) 1185, vilket avsåg det första ärendet. Beslutet delgavs sökanden genom DAFSE den 20 september 1996.
- 32 Detta beslut har följande lydelse:

”... Portugals regering har den 30 oktober 1990 tillställt kommissionen en ansökan om slutlig utbetalning om 3 337 532 ESC och i enlighet med artikel 5.4 i förordning nr 2950/83 intygat att uppgifterna i denna ansökan är faktiskt och räkenskapsmässigt riktiga.

Nämnda medlemsstat har efter att ha upptäckt oegentligheter vad avser genomförandet av olika åtgärder som finansierats av ESF underrättat kommissionen därom och omprövat ett antal ärenden. Medlemsstaten har efter en omprövning av ansökan om slutlig utbetalning i ärende nummer 890583 P1 med stöd av en kontroll av räkenskaperna i ärendet beslutat att en del av de utgifter som Mediocurso ... presenterat inte ansetts ersättningsgilla av de skäl som har anförts i skrivelse nr 10992 av den 22 september 1995, vilken expedierats av medlemsstaten.

Medlemsstaten har underrättat Mediocurso ... om resultaten av revisorns kontroll (skrivelse nr 8739 av den 11 september 1991) och Mediocurso ... har inte inkommit med yttrande.

Det stöd som kommissionen har beviljat i ärende nummer 890583 P1 uppgår till 7 468 207 ESC sammanlagt, varav 396 572 ESC inte utnyttjats av Mediocurso .... Kommissionen anser att vissa utgifter som Mediocurso ... presenterat inte uppfyller de villkor som har fastställts i beslutet om godkännande, varför stödet bör nedsättas med 4 819 741 ESC och stödet från ESF följaktligen skall bestämmas till 2 251 894 ESC av de skäl som har anförts i

— revisorns rapport och

— skrivelse nr 10 992 från DAFSE av den 22 september 1995 med bilagor.

...

Mot denna bakgrund meddelar kommissionen följande beslut:

Artikel 1

Det stöd från ESF på 7 468 207 ESC som Mediocurso har beviljats ... genom kommissionens beslut C (89) 0570 av den 22 mars 1989 nedsätts till 2 251 894 ESC.

Artikel 2

Ett belopp om 1 482 209 ESC skall återbetalas till kommissionen ...”

- 33 Den 14 augusti 1996 antog kommissionen även beslut C (96) 1186, vilket rörde det andra ärendet. Detta beslut är i huvudsak identiskt med beslutet i det första ärendet. Beslutet delgavs sökanden genom DAFSE den 20 september 1996.
- 34 Slutet i detta beslut har följande lydelse:

”Artikel 1

Det stöd från ESF på 6 890 635 ESC som har beviljats Mediocurso ... genom kommissionens beslut C (89) 0570 av den 22 mars 1989 nedsätts till 2 174 072 ESC.

Artikel 2

Ett belopp om 1 271 245 ESC skall återbetalas till kommissionen ...”

- 35 Sökanden väckte genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 14 november 1996 talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 14 augusti 1996 avseende det första ärendet (mål T-180/96).
- 36 Sökanden väckte vidare genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 14 november 1996 talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 14 augusti 1996 avseende det andra ärendet (mål T-181/96).
- 37 Genom skrivelse av den 24 mars 1998 anmodades parterna att yttra sig i fråga om förening av målen T-180/96 och T-181/96. Parterna meddelade att de inte hade några invändningar. Mål T-180/96 och mål T-181/96 skall således förenas vad avser domen, med tillämpning av artikel 50 i förstainstansrättens rättegångsregler.
- 38 På grundval av referentens rapport beslutade förstainstansrätten (tredje avdelningen) att inleda det muntliga förfarandet utan att vidta föregående åtgärder för bevisupptagning. Den beslutade emellertid att som åtgärder för processledning anmoda parterna att besvara vissa skriftliga frågor. Parterna rättade sig efter denna anmodan.
- 39 Parterna har utvecklat sin talan och svarat på frågor från förstainstansrätten vid det offentliga sammanträdet den 11 juni 1998.

Parternas yrkanden

Mål T-180/96

- 40 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall
- besluta att dels kommissionens handlingar rörande ärendets handläggning, dels DAFSE:s handlingar i ärendet skall läggas till handlingarna i målet,
  - ogiltigförklara kommissionens beslut C (96) 1185 av den 14 augusti 1996,
  - förplikta svaranden att ersätta rättegångskostnaderna.

- 41 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall
- ogilla talan,
  - förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Mål T-181/96

- 42 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall
- besluta att dels kommissionens handlingar rörande ärendets handläggning, dels DAFSE:s handlingar i ärendet skall läggas till handlingarna i målet,

— ogiltigförklara kommissionens beslut C (96) 1186 av den 14 augusti 1996,

— förplikta svaranden att ersätta rättegångskostnaderna.

43 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan,

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Prövning i sak

44 I vart och ett av målen har sökanden anfört fem grunder:

— åsidosättande av sökandens rätt till försvar,

— en skälig tidsfrist har inte iakttagits,

— åsidosättande av artikel 6.1 i förordning nr 2950/83, eftersom portugisiska staten inte beretts tillfälle att yttra sig innan de ifrågasatta besluten antogs,

— åsidosättande av principerna om rättssäkerhet och om skydd för berättigade förväntningar, eftersom de omtvistade besluten strider mot det intygande som lämnats tidigare angående de uppgifter som förekommer i ansökan om slutlig utbetalning, och

- åsidosättande av motiveringsskyldigheten och av vissa allmänna rättsprinciper samt viss felaktig bedömning av sakomständigheterna.

Den första grunden: Åsidosättande av sökandens rätt till försvar

Parternas argument

- 45 Sökanden anser för det första att kommissionen inte har berett sökanden tillfälle att yttra sig över nedsättningen av ifrågasatt stöd. Principen om rätt till försvar är en grundläggande gemenskapsrättslig princip som gäller under alla administrativa förfaranden som kan utmynna i en rättsakt som går någon emot (förstainstansrättens dom av den 6 december 1994 i mål T-450/93, Lisrestal m. fl. mot kommissionen, REG 1994, s. II-1177, punkt 42). Denna princip är av än större betydelse i ett fall som det förevarande, där de ifrågasatta besluten innebär en nedsättning av ett finansiellt stöd som ursprungligen har godkänts (domstolens dom av den 4 juni 1992 i mål C-189/90, Cipeke mot kommissionen, REG 1992, s. I-3573, punkt 16—18).
- 46 Sökanden har erinrat om att kommissionen enligt artikel 6.1 i förordning nr 2950/83 har exklusiv behörighet att innehålla, nedsätta eller dra in ett stöd från ESF. Kommissionen borde därför själv ha berett sökanden tillfälle att yttra sig innan den antog de ifrågasatta besluten.
- 47 Sökanden har medgivit att den kan yttra sig till en annan myndighet, såsom DAFSE, innan kommissionen intar en preliminär ståndpunkt. Ett sådant föregående muntligt förfarande blir emellertid utan nytta om kommissionen inte får del av resultatet av detsamma, vilket inte har skett i förevarande fall.

- 48 Kommissionen har gjort gällande att sökanden år 1991 beretts tillfälle att skriftligen yttra sig efter det att den genom DAFSE fått del av resultatet av den finansiella kontrollen samt under olika möten med DAFSE. Kommissionen anser därför att sökanden måste anses ha beretts tillfälle att på ett ändamålsenligt sätt tillkännage sin ståndpunkt avseende den planerade nedsättningen på sätt som avses i domen i det ovannämnda målet Lisrestal m. fl. mot kommissionen (punkt 49).

Förstainstansrättens bedömning

- 49 Enligt fast rättspraxis skall rätten till försvar iakttas när kommissionen nedsätter stödet för en person som har beviljats stöd från ESF (se bland annat domstolens dom av den 24 oktober 1996 i mål C-32/95 P, kommissionen mot Lisrestal m. fl., REG 1996, s. I-5373, punkt 21—44).

- 50 Det skall vidare anmärkas att förstainstansrätten i sin dom i det ovannämnda målet Lisrestal m. fl. mot kommissionen (punkt 49) uppgav, utan att domstolen ändrade denna bedömning i sin dom av den 24 oktober 1996 i det ovannämnda målet kommissionen mot Lisrestal m. fl., att kommissionen gentemot en person som erhållit stöd från ESF ensam är juridiskt ansvarig för beslut om nedsättning av ett sådant stöd och att kommissionen inte kan fatta ett sådant beslut utan att dessförinnan ha berett denna person tillfälle, eller ha försäkrat sig om att denna person beretts tillfälle, att på ett ändamålsenligt sätt tillkännage sin ståndpunkt avseende den planerade nedsättningen.

- 51 Sökanden har såväl i sina inlagor som i sitt svar på förstainstansrättens skriftliga fråga medgivit att den yttrat sig till DAFSE innan skrivelsen av den 11 september 1991 antogs. I denna skrivelse har DAFSE inte anslutit sig till samtliga anmärkningar som sökanden har framfört vad avser de tänkta nedsättningarna.

- 52 Det skall emellertid konstateras att sökanden inte formellt har yttrat sig angående denna skrivelse, vilket riktigt påpekas i de ifrågasatta besluten. Sökanden har nämligen inskränkt sig till att väcka talan mot denna skrivelse vid portugisisk förvaltningsdomstol. I förevarande fall borde sökanden emellertid formellt ha yttrat sig angående denna skrivelse, så att DAFSE hade kunnat underrätta kommissionen därom. Mot denna bakgrund kan sökanden inte göra gällande att kommissionen inte har delgivits sökandens eventuella yttrande, eftersom detta beror på sökandens egen underlåtenhet.
- 53 Förstainstansrätten anser att sökanden därför har givits tillfälle att, i enlighet med förstainstansrättens dom i det ovannämnda målet Lisrestal m. fl. mot kommissionen, "på ett ändamålsenligt sätt" tillkännage sin ståndpunkt avseende de omständigheter som lagts den till last.
- 54 Talan kan således inte bifallas med stöd av den första grunden.

Den andra grunden: Kommissionen har inte iakttagit en skälig tidsfrist

Parternas argument

- 55 Sökanden anser att förordning nr 2950/83 och beslut 83/673 innehåller en lucka i det att det i dessa saknas en tidsfrist inom vilken kommissionen måste fatta ett beslut vad avser en ansökan om slutlig utbetalning vad avser stöd från ESF. Det är uteslutet att gemenskapslagstiftaren skulle ha tillåtit att sådana beslut kan skjutas upp på obestämd tid. Sökanden har anmärkt att domstolen som en lösning på sådana problem har infört kriteriet "skälig tidsfrist" (domstolens dom av den 6 juli 1971 i mål 59/70, Nederländerna mot kommissionen, REG 1971, s. 639, svensk specialutgåva, volym 1, s. 585, och av den 11 december i mål 120/73, Lorenz, REG 1973, s. 1471, svensk specialutgåva, volym 2, s. 177).

- 56 Sökanden drar därav slutsatsen att, eftersom det varken i tillämplig lagstiftning eller i sakomständigheterna finns uppgifter som tyder på att ifrågavarande ärenden var särskilt komplicerade, har kommissionen åsidosatt principen om berättigade förväntningar genom att anta ett beslut först efter sju år.
- 57 Det saknar betydelse att sökanden har underrättats om att DAFSE var osäker på om vissa utgifter var ersättningsgilla. Rättssäkerhetsprincipen syftar nämligen just till att hindra att en oviss situation kvarstår under längre tid.
- 58 Kommissionen har för det första hävdats att artikel 6.1 i förordning nr 2950/83 inte innehåller någon tidsfrist inom vilken kommissionen har möjlighet att nedsätta ett stöd från ESF. Kommissionen anser att denna situation avspeglar lagstiftarens vilja att, i fall av misstanke om oegentligheter, inte uppställa tidsfrister som måste iaktas vad avser nedsättning av stöd. Sökanden kunde således inte med rätta förvänta sig att ingen nedsättning skulle ske.
- 59 Kommissionen har för det andra gjort gällande att förstainstansrätten i sin dom av den 19 mars 1997 i mål T-73/95, Oliveira mot kommissionen (REG 1997, s. II-381, punkt 45—47), preciserat att frågan huruvida en tidsfrist är rimlig beror på vilken typ av åtgärder som skall vidtas och på omständigheterna i det enskilda fallet.
- 60 Sökanden anser slutligen att i förevarande fall kan den omtvistade perioden inte anses orimligt lång, eftersom sökanden ganska tidigt underrättats om resultaten från den finansiella kontrollen. Sökanden visste dessutom om att vissa av dess utgifter inte kunde godkännas.

Förstainstansrättens bedömning

- 61 Enligt fast rättspraxis skall frågan huruvida ett administrativt förfarande har pågått under skälig tid bedömas med hänsyn till de särskilda omständigheterna i varje fall och särskilt det sammanhang detta fall förekommer i, de olika steg i förfarandet som har vidtagits, ärendets komplexitet samt dess betydelse för de olika berörda parterna (förstainstansrättens dom av den 22 oktober 1997 i de förenade målen T-213/95 och T-18/96, SCK och FNK mot kommissionen, REG 1997, s. II-1739, punkt 57, och domen i det ovannämnda målet Oliveira mot kommissionen, punkt 45).
- 62 Det är mot denna bakgrund som det skall bedömas huruvida den tid som förflutit från det att sökanden ansökte om slutlig utbetalning i december 1989 till det att de ifrågasatta besluten fattades den 14 augusti 1996 är skälig.
- 63 Från december 1989 till september 1991 genomförde DAFSE i samarbete med revisionsfirman Audite en finansiell kontroll av om sökandens utgifter var faktiskt och räkenskapsmässigt riktiga.
- 64 Från september 1991 till den 22 september 1995, det vill säga den dag då DAFSE meddelade kommissionen om resultatet av denna kontroll, avvaktade DAFSE, av förståeliga skäl, utgången av den talan som sökanden själv hade väckt mot skrivelsen av den 11 september 1991 vid portugisisk förvaltningsdomstol.
- 65 Därefter underrättade DAFSE i skrivelse av den 6 mars 1996 sökanden om att kommissionen hade prövat dess ansökan om slutlig utbetalning.

- 66 Med hänsyn till förstainstansrättens dom av den 13 december 1995 i mål T-84/94 (122), kommissionen mot Branco (REG 1995, s. II-2993), drog kommissionen tillbaka sina beslut och ersatte dem med de två ifrågasatta besluten, i vilka det i detalj anges varför kommissionen beslutat att nedsätta stödet från ESF.
- 67 Av denna händelseutveckling framgår att vart och en av stegen i det förfarande som föregått de ifrågasatta besluten har ägt rum inom en skälig tidsfrist med hänsyn till de omständigheter som de nationella myndigheter och gemenskapsmyndigheter som ansvarar för förvaltningen av ESF med rätta kunde beakta inom ramen för prövningen av respektive ansökan om slutlig utbetalning.
- 68 Talan kan således inte bifallas med stöd av den andra grunden.

Den tredje grunden: Åsidosättande av artikel 6.1 i förordning nr 2950/83, i det att den portugisiska staten inte har beretts tillfälle att yttra sig innan de ifrågasatta besluten antogs

Parternas argument

- 69 Sökanden har påpekat att enligt artikel 6.1 i förordning nr 2950/83 kan kommissionen innehålla, nedsätta eller dra in detta stöd efter att ha gett den berörda medlemsstaten möjlighet att yttra sig.
- 70 Sökanden anser att i förevarande fall har kommissionen fattat de ifrågasatta besluten utan att ha berett de portugisiska myndigheterna tillfälle att yttra sig över beslutens innehåll, vilket innebär ett väsentligt formfel (domstolens dom av den 7 maj 1991 i mål C-304/89, Oliveira mot kommissionen, REG 1991, s. I-2283).

- 71 Kommissionen anser att de ifrågasatta besluten utgör bekräftelser av DAFSE:s förslag till nedsättningar. Mot denna bakgrund måste den formföreskrift som avses i artikel 6.1 i förordning nr 2950/83 anses ha iakttagits.

Förstainstansrättens bedömning

- 72 Sökanden har under sin tredje grund i huvudsak gjort gällande att kommissionen inte har berett DAFSE tillfälle att på nytt yttra sig över de tänkta nedsättningarna.
- 73 Det framgår emellertid av domstolens dom av den 11 oktober 1990 i mål C-200/89, FUNOC mot kommissionen (REG 1990, s. 3669, punkt 17) att när ett beslut, såsom här är fallet, har föregåtts av en skriftväxling mellan kommissionen och de nationella myndigheterna, vilka yttrat sig innan det slutgiltiga beslutet antogs, skall skyldigheten att låta medlemsstaten yttra sig anses ha iakttagits.
- 74 Det är dessutom ostridigt att DAFSE, som är den portugisiska statens företrädare vad avser förvaltningen av ESF, tillsänt kommissionen sitt yttrande över ärendena i fråga genom skrivelse av den 22 september 1995.
- 75 Vidare framgår det av motiveringen till de ifrågasatta besluten att kommissionens ställningstaganden i desamma endast utgör bekräftelser av DAFSE:s förslag till nedsättningar av stöden.

- 76 Mot denna bakgrund skall medlemsstaten anses ha beretts tillfälle att yttra sig, enbart mot bakgrund av att den har sänt in sitt förslag till nedsättning av stödet innan de slutgiltiga besluten fattades den 14 augusti 1996.
- 77 Talan kan således inte bifallas med stöd av den tredje grunden.

Den fjärde grunden: Åsidosättande av principerna om rättssäkerhet och om skydd för berättigade förväntningar, eftersom de omtvistade besluten strider mot det intygande som lämnats tidigare angående de uppgifter som förekommer i ansökan om slutlig utbetalning

Parternas argument

- 78 Sökanden har hävdat att de portugisiska myndigheterna, med tillämpning av artikel 5.4 i förordning nr 2950/83, har intygat att uppgifterna i sökandens ansökan om slutlig utbetalning i de två ärendena var faktiskt och räkenskapsmässigt riktiga. Sökanden konstaterar att de ifrågasatta besluten strider mot detta intygande, eftersom dessa beslut ifrågasätter riktigheten av vissa utgifter och den räkenskapsmässiga bedömning som tidigare godkänts.
- 79 Dessa motstridiga ställningstaganden innebär ett åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen och principen om skydd för berättigade förväntningar. Intygandet innebär nämligen att sökandens rättsliga ställning slutgiltigt fastställdes. Ett sådant intygande hindrar förvisso inte kommissionen från att dra in eller nedsätta det stödbelopp som ursprungligen har godkänts, i den mån förhållandet att utgifterna i fråga verkligen har förekommit samt deras räkenskapsmässiga bedömning inte ifrågasätts.

- 80 Sökanden har anmärkt att det var först under förfarandet vid förstainstansrätten som kommissionen påstod att de portugisiska myndigheternas intygande var villkorat. De ifrågasatta besluten innehöll inte någon uppgift därom. I den tillämpliga lagstiftningen uppställs ingen sådan möjlighet till villkorat intygande.
- 81 Sökandena anser att de nationella myndigheterna endast hade två alternativ när de skulle ta ställning till ansökan om slutlig utbetalning, nämligen att intyga eller inte intyga. Eftersom förordning nr 2950/83 innehåller en tidsfrist för intygande, kunde de portugisiska myndigheterna inte utfärda ett "villkorat" intygande och på detta sätt kringgå den tvingande tidsfristen.
- 82 Kommissionen har å sin sida understrukt att det är i syfte att skydda sökandens intressen och i syfte att iaktta tidsfristen om tio månader enligt artikel 6.1 i beslut 83/673 som de portugisiska myndigheterna har avgivit sitt intygande avseende ifrågasatt ansökan om utbetalning, med preciseringen att det slutgiltiga beslutet var avhängigt en senare finansiell kontroll.
- 83 Kommissionen har dessutom gjort gällande att artikel 7 i förordning nr 2950/83 föreskriver att en ansökan om slutlig utbetalning, med förbehåll för resultatet av medlemsstaternas kontrollåtgärder, kan underkastas senare kontroll. Enligt fast rättspraxis är det kommissionen — och endast den — som är behörig att nedsätta ett finansiellt stöd från ESF, oavsett om denna nedsättning har föreslagits av den berörda nationella myndigheten eller inte (domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Branco, punkterna 23 och 24).

Förstainstansrättens bedömning

- 84 Det skall inledningsvis anmärkas att efter intygandet den 30 oktober 1990 meddelade DAFSE i skrivelser av den 25 och 28 januari 1991 sökanden att revisionsfir-

man Audite givits i uppdrag att kontrollera om uppgifterna i ärendena var faktiskt och räkenskapsmässigt riktiga och att dess slutliga beslut i ärendena var avhängigt resultatet av nämnda finansiella kontroll. Sökanden hade således tidigt underrättats om att det allvarligt hade ifrågasatts om vissa påstådda utgifter var ersättningsgilla.

- 85 Det skall vidare avgöras huruvida de nationella myndigheternas intygande avseende vissa utgifter innebar att dessa slutgiltigt hade tagit ställning till desamma i förhållandet till stödmottagaren och om ett sådant ställningstagande binder kommissionen.
- 86 Att en medlemsstat avger ett intygande innebär inte att den befrias från övriga skyldigheter enligt tillämplig gemenskapslagstiftning. Medlemsstaten är således enligt artikel 2.2 i beslut 83/516 fortfarande skyldig att säkerställa att åtgärder som beviljats stöd från ESF genomförs framgångsrikt. I artikel 7 i beslut 83/673/EEG föreskrivs dessutom att om förvaltningen av en åtgärd för vilken stöd har beviljats är föremål för en undersökning på grund av misstänkta oegentligheter, skall medlemsstaten utan dröjsmål meddela kommissionen detta.
- 87 Eftersom ingen tidsfrist föreskrivs för att uppfylla dessa skyldigheter, kvarstår de om kommissionen inte har fattat ett slutgiltigt beslut om slutlig utbetalning av stödet.
- 88 Av artiklarna 6 och 7 i förordning nr 2950/83 — som reglerar förfarandet när kommissionen konstaterar att villkoren för beviljande av stöd inte har iakttagits eller när kommissionen önskar vidta ytterligare kontroller vad avser en ansökan om slutlig utbetalning — framgår vidare att medlemsstaten skall vara kommissionens främsta samarbetspartner vad avser förvaltningen av ESF.

- 89 Följaktligen måste medlemsstaten anses ha vissa skyldigheter, särskilt att påtala oegentligheter vad avser förvaltningen av ESF, även efter det att den har intygat att uppgifterna i ansökan är faktiskt och räkenskapsmässigt riktiga enligt artikel 5.4 i förordning nr 2950/83. Sökandens rättsliga ställning var således inte slutgiltigt avgjord genom intygandet av dessa utgifter.
- 90 Det framgår vidare av rättspraxis att kommissionen — och endast den — bär ansvaret för ett beslut om nedsättning, oavsett den berörda nationella myndighetens förslag (domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Lisrestal m. fl., punkt 29, och domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Branco, punkterna 23 och 24). Kommissionens exklusiva behörighet på detta område är inte avhängig det intygande som avses i artikel 5.4 i förordning nr 2950/83. Det står nämligen kommissionen fritt att nedsätta ett gemenskapsstöd även när medlemsstaten har intygat att samtliga uppgifter i ansökan om slutlig utbetalning är faktiskt och räkenskapsmässigt riktiga, förutsatt att den ger en tillräcklig motivering för beslutet om nedsättning när den inte följer den nationella myndighetens förslag.
- 91 Förstainstansrätten kan således inte godta sökandens argument att kommissionens behörighet i förevarande fall var begränsad vad avser vilka typer av indragningar eller nedsättningar som den kunde besluta efter det att den nationella myndigheten hade intygat att utgifterna var faktiskt och räkenskapsmässigt riktiga.
- 92 Med hänsyn till omständigheten att de nationella myndigheterna på grundval av artikel 2.2 i beslut 83/516 skall säkerställa att åtgärder som beviljats stöd från ESF och med hänsyn till de nationella myndigheternas skyldighet att underrätta kommissionen om misstankar om oegentligheter enligt artikel 7 i beslut 83/673, skall det intygande som avses i artikel 5.4 i förordning nr 2950/83 redan till sin natur anses ha avgivits med förbehåll. En annan tolkning skulle innebära en inskränkning i den ändamålsenliga verkan av de nationella myndigheternas skyldighet att påtala oegentligheter i förvaltningen av ESF. Intygandet påverkar således inte de

nationella myndigheternas och kommissionens övriga befogenheter, vilka de fortsätter att utöva för att säkerställa att stöd från ESF används på ett korrekt sätt.

- 93 Med hänsyn till det ovanstående har DAFSE med rätta uppfyllt sin skyldighet att övervaka förvaltningen av stöd som beviljats av ESF genom att uppdra åt bolaget Audite att göra en finansiell kontroll av sökandens utgifter efter det att DAFSE själv intygat att uppgifterna om utgifterna var faktiskt och räkenskapsmässigt riktiga.
- 94 Talan kan således inte bifallas med stöd av den fjärde grunden.

Den femte grunden: Åsidosättande av motiveringskyldigheten och av vissa allmänna rättsprinciper samt viss felaktig bedömning av sakomständigheterna

Den femte grundens första del: Åsidosättande av artikel 190 i fördraget

— Parternas argument

- 95 Sökanden har erinrat om att de ifrågasatta besluten grundas dels på Audites rapporter i de två ärendena, dels på DAFSE:s skrivelse av den 22 september 1995.

- 96 Sökanden har emellertid hävdad att den inte vet exakt vilken rapport som kommissionen har hänvisat till i vart och ett av ärendena. Enligt sökanden har bolaget Audite nämligen genomfört olika kontroller i sökandens lokaler och upprättat ett antal rapporter som ibland innehåller motstridiga uppgifter. Var och en av Audites rapporter har för övrigt senare ändrats av detta bolag. Sökanden har vidare gjort gällande att de belopp som kommissionen i de två ifrågasatta besluten begär skall återbetalas inte överensstämmer med beloppen i Audites rapporter.
- 97 Sökanden har slutligen hävdad att även om förstainstansrätten i sin rättspraxis har stadfäst principen om motivering "per relacionem", innebär denna princip att ett beslut med en sådan motivering skall innehålla en tillräckligt tydlig hänvisning till den rättsakt där förklaringen framgår (förstainstansrättens dom i det ovannämnda målet kommissionen mot Branco, punkt 27). I förevarande fall kan enligt sökandens mening hänvisningarna till revisionsrapporterna inte anses uppfylla detta villkor, eftersom dessa rapporter inte med tillräcklig säkerhet kan identifieras och eftersom rapporternas innehåll inte har meddelats sökanden i förväg. Sökanden menar därför att de ifrågasatta besluten strider mot artikel 190 i fördraget.
- 98 Kommissionen anser att det i de ifrågasatta besluten tydligt anges exakt på vilka handlingar besluten har grundats.

— Förstainstansrättens bedömning

- 99 Det skall inledningsvis anmärkas att enligt fast rättspraxis skall det av den motivering som krävs enligt artikel 190 i fördraget på ett klart och otvetydigt sätt framgå hur den institution som har framställt rättsakten har resonerat, så att den som berörs kan få veta vad som ligger bakom den åtgärd som har vidtagits och så att gemenskapsdomstolen kan utöva sin kontroll (domstolens dom av den 15 april 1997 i mål C-22/94, *Irish Farmers Association m. fl.*, REG 1997, s. I-1809, punkt 39, och förstainstansrättens dom av den 14 juli 1997 i mål T-81/95, *Interhotel mot kommissionen*, REG 1997, s. II-1265, punkt 72). Omfattningen av denna skyldighet beror på den ifrågavarande rättsaktens art och på det sammanhang i vilket den antagits.

- 100 Det framgår av förstainstansrättens dom av den 12 januari 1995 i mål T-85/94, Branco mot kommissionen (REG 1995, s. II-45, punkt 36), att i en situation som i detta särskilda fall när kommissionen helt enkelt bekräftar ett förslag från en medlemsstat att sätta ned ett tidigare beviljat stöd, kan kommissionens beslut anses vederbörligen motiverat i den mening som avses i artikel 190 i fördraget, antingen om kommissionen själv klart anger skälen till att stödet sätts ned eller åtminstone om denna tillräckligt klart hänvisar till ett beslut av en medlemsstats behöriga myndigheter av vilket skälen till en sådan nedsättning klart framgår.
- 101 Det är mot bakgrund av dessa principer som sökandens argument skall prövas.
- 102 Förstainstansrätten konstaterar inledningsvis att sökanden saknar stöd för sitt påstående att det förelåg ett antal motstridiga revisionsrapporter i de två ärendena. Bolaget Audite hade nämligen i vart och ett av ärendena endast upprättat en rapport. Dessa två rapporter, vilka bifogats svaromålet i vart och ett av målen, registrerades vid DAFSE den 20 februari 1991.
- 103 Skillnaderna mellan beloppen i de två revisionsrapporterna och beloppen i de ifrågasatta besluten beror på att ändringar har gjorts efter det att dessa rapporter ingavs till DAFSE men innan sökanden underrättades om det slutgiltiga resultatet av DAFSE:s undersökning den 11 september 1991. Sökanden har kunnat följa denna undersökning på nära håll.
- 104 Sökanden har för övrigt i sitt skriftliga svar på förstainstansrättens frågor samt vid sammanträdet medgivit att den fått del av de viktigaste delarna av Audites rapporter genom skrivelsen av den 11 september 1991, även om den inte fått del av själva rapporterna i form av kopior av desamma.

- 105 Sökanden hade således beretts tillfälle att ta del av den motivering som kommissionen hänvisat till i de ifrågasatta besluten, särskilt som dessa beslut även hänvisade till DAFSE:s skrivelse av den 22 september 1995, vilken även den på ett detaljerat sätt anger skälen till de omtvistade nedsättningarna.
- 106 Av det ovanstående följer att med förbehåll för resultatet av en detaljerad undersökning av de individuella bokföringsposterna, vilken nedan framgår av förstainstansrättens bedömning av den femte grundens tredje del, framgår kommissionens allmänna resonemang på ett klart och otvetydigt sätt av de ifrågasatta besluten, eftersom dessa beslut allmänt hänvisar till noga angivna handlingar från DAFSE.
- 107 Talan kan således inte bifallas med stöd av den femte grundens första del.

Den femte grundens andra del: Åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar och rättssäkerhetsprincipen

— Parternas argument

- 108 Sökanden har gjort gällande att de ifrågasatta besluten i själva verket grundas antingen på felaktigheter i ingivna bestyrkande handlingar eller på en felaktig bokföringsmässig bedömning av utgifterna i fråga. Sökanden anser emellertid att sådana invändningar vad avser användningen av stödet borde ha meddelats senast när stödet beviljades och att de inte kan framföras senare när slutlig utbetalning godkänns, som här har skett. Sökanden har i detta sammanhang erinrat om att det i artikel 6.1 i förordning 2950/83 föreskrivs att det endast är i fall då ett stöd inte har använts på det sätt som föreskrivs i beslutet om godkännande som kommissionen kan innehålla, nedsätta eller dra in detsamma.

- 109 Ett stort antal av kommissionens nedsättningar i de ifrågasatta besluten strider således enligt sökandens mening mot principen om skydd för berättigade förväntningar och rättssäkerhetsprincipen, eftersom de inte grundas på rättsregler som var kända när stödet godkändes (domstolens dom av den 28 april 1988 i mål 170/86, Von Deetzen, REG 1988, s. 2355, och av den 1 oktober 1987 i mål 84/85, Förenade kungariket mot kommissionen, REG 1987, s. 3765).
- 110 Kommissionen anser att sökanden inte kan göra gällande att principen om skydd för berättigade förväntningar och rättssäkerhetsprincipen har åsidosatts. Ett beslut om godkännande kan nämligen inte bibringa stödmottagaren berättigade förväntningar annat än om stödet har använts på det sätt som har bestämts i ett sådant beslut. I förevarande fall har stödet emellertid endast till en del använts på det sätt som bestämts.
- 111 Kommissionen har vidare anmärkt att följande framgår av kungörelse nr 6/88, vilken offentliggjorts i *Diário da República* av den 18 februari 1988:

”1. DAFSE godtar endast fakturor och kvitton som bestyrkande handlingar om de visar att utgifterna härrör sig till åtgärderna i fråga.

2. De handlingar som nämns i punkten ovan måste innehålla nödvändig bevisning och överensstämma med de utgiftsposter som framgår av punkt 14 i formuläret för ansökan om slutlig utbetalning från ESF.”

— Förstainstansrättens bedömning

- 112 Med hänsyn till de befogenheter som har givits medlemsstaten och kommissionen vad avser verifikationer och kontroller (se ovan punkt 84—93) är de båda behöriga

att påtala att en stödmottagare har åsidosatt villkoren i beslutet att bevilja gemenskapsstöd, oavsett om detta beror på bedrägeri eller inte.

- 113 Förstainstansrätten erinrar vidare om att sökanden i de deklARATIONER om accept av besluten om beviljande av stöd som den undertecknat (bilaga 9 till respektive ansökan i de två målen, punkt 1. b) själv förbundet sig att följa de nationella bestämmelser och gemenskapsbestämmelser som är tillämpliga.
- 114 Det är vidare ostridigt i målet att det enligt såväl portugisisk rätt som gemenskapsrätten krävs att allmänna medel skall användas i enlighet med god finansiell förvaltning. Kommissionen har härvid i sina skrivelser hänvisat till kungörelse nr 6/88 (punkt 111), i vilken det just krävs att stödmottagaren inger bestyrkande handlingar vad avser utgifter för åtgärderna i fråga samt anger vilka bokföringsposter som de hänför sig till.
- 115 Tvärtemot vad sökanden har påstått har de påtalade oegentligheterna inte fastställts på grundval av ett kriterium som inte fanns med bland villkoren för beviljande av stödet, vilka utgjorde villkor för utbetalning av stödet. Förstainstansrätten konstaterar vidare att kriterierna avseende att stödmottagarens utgifter måste vara "rimliga" och att stödet måste underkastas "god finansiell förvaltning" ligger helt i linje med den kontroll som medlemsstaten i fall den misstänker oegentligheter är skyldig att företa i enlighet med artikel 7 i beslut 83/673. Dessa kriterier tillämpas helt enkelt så att det kontrolleras om de utgifter som stödmottagaren påstår sig ha haft verkligen svarar mot de prestationer för vilka det har begärts medel.
- 116 Talan kan av nämnda skäl inte befallas med stöd av den femte grundens andra del.

Den femte grundens tredje del, under vilken det i huvudsak görs gällande att kommissionen har gjort sig skyldig till uppenbart felaktig bedömning när den i enlighet med DAFSE:s skrivelse av den 22 september 1995 beslutade att nedsätta det stöd som ursprungligen beviljats

— Inledande anmärkningar

- 117 Sökanden har under den femte grunden i båda målen i huvudsak hävdatt att kommissionen gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning och felaktig bedömning av sakomständigheterna genom att grunda sig på innehållet i DAFSE:s skrivelse av den 22 september 1995. Sökanden har i huvudsak gjort gällande att kommissionen när den nedsatt det stöd som ursprungligen beviljats felaktigt har grundat sig på DAFSE:s anmärkningar om sökandens sätt att klassificera olika utgifter i ansökan om slutlig utbetalning och/eller bevisvärdet av de handlingar som sökanden ingivit för att styrka dessa utgifter.
- 118 Förstainstansrätten vill innan den prövar de olika argument som sökanden har anfört i detta sammanhang i de två målen inledningsvis och som redan har gjorts ovan anmärka att enligt artikel 6.1 i förordning nr 2950/83 kan kommissionen, när ESF:s stöd inte har använts i enlighet med de villkor som angetts i beslutet om godkännande, innehålla, nedsätta eller dra in detta stöd.
- 119 Kommissionen kan för övrigt innehålla, nedsätta eller dra in ett stöd från ESF med hänvisning till att en nationell eller gemenskapsrättslig regel inte har iakttagits när åtgärden i fråga har genomförts. I detta sammanhang skall det anmärkas att sökanden i sin accept av beslutet om godkännande har intygat att beviljat stöd skulle användas i överensstämmelse med de nationella bestämmelser och gemenskapsbestämmelser som är tillämpliga (se ovan punkt 113).

120 För övrigt kan kommissionen när den tillämpar artikel 6.1 i förordning nr 2950/83 bli tvungen att göra en komplex bedömning av sakomständigheter och bokföring. Vid en sådan bedömning bör kommissionen således ges ett stort utrymme för skönsmässig bedömning. Förstainstansrätten inskränker följaktligen sin prövning av den femte grundens tredje del till att pröva om kommissionen har gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning av sakomständigheterna i fråga (se i detta sammanhang domstolens dom av den 29 februari 1996 i mål C-122/94, kommissionen mot rådet, REG 1996, s. I-881, punkt 18, och förstainstansrättens dom av den 23 februari 1994 i förenade målen T-39/92 och T-40/92, REG 1994, s. II-49, punkt 109).

121 De beslut som har ifrågasatts i förevarande mål grundas helt på DAFSE:s skrivelser av den 11 september 1991, vilka i huvudsak grundas på Audites revisionsrapporter, och av den 22 september 1995. Mot denna bakgrund skall det prövas om kommissionen genom att grunda sig på innehållet i DAFSE:s skrivelser har gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning.

— Huruvida sökandens argument i mål T-180/96 är välgrundade

122 Vad avser undervisningsmateriel (bokföringspost 14.2.1) har sökanden hävdats att den inte förstår varför utgifterna avseende inköp av stolar och bord med avvikelser från tidigare praxis inte ansetts ersättningsgilla.

123 Kommissionen har hävdats att dessa möbler skall anses som kapitalvaror. Dessa belopp skulle följaktligen ha bokförts under bokföringspost 14.6 "Normala avskrivningar" och de skulle ha skrivits av med 10 procent.

- 124 Förstainstansrätten anser att kommissionen inte har gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning när den fastställde att bord och stolar utgör kapitalvaror och inte undervisningsmateriel och följaktligen bokförde dessa utgifter under bokföringsposten normala avskrivningar.
- 125 Den omständigheten att det tidigare eventuellt har godtagits att en utgift har bokförts under en viss bokföringspost innebär inte med nödvändighet att så även fortsättningsvis skall ske om en sådan bokföring inte är förenlig med villkoren i beslutet om godkännande eller med bestämmelser i nationell rätt eller gemenskapsrätten. Det skall i detta sammanhang anmärkas att en eventuell tidigare felaktig rättstillämpning inte kan bibringa sökanden berättigade förväntningar (se i detta sammanhang förstainstansrättens dom av den 27 juni 1991 i mål T-156/89, Valverde Mordt mot domstolen, REG 1991, s. II-407, punkt 76).
- 126 Talan kan således inte bifallas med stöd av detta argument.
- 127 Vad avser de specialiserade arbetena (bokföringspost 14.2.7) anser sökanden att det inte fanns några skäl att begränsa ersättningen till tekniker som tillhandahållit specialisttjänster avseende utarbetande av kurser och manualer. Sökanden har vidare anmärkt att den under denna bokföringspost har inkluderat ett belopp på 374 400 ESC, som styrks av en faktura. Denna faktura berörde tjänster som bör inkluderas under ett antal olika bokföringsposter, vilket inte strider mot några bokföringsregler.
- 128 Kommissionen anser att nedsättningen av ersättningen till dessa tekniker grundas på en analys av fyra kvitton avseende sökandens utarbetande av manualer och övningsexempel. Dessa fanns inte med under den tillämpliga bokföringsposten och innehöll dessutom ingen exakt beskrivning av deras innehåll. Kommissionen tillämpade därför ett rationalitetskriterium. Vad avser beloppet på 374 400 ESC har

kommissionen anmärkt att den ingivna fakturan innehöll en så vag beskrivning av vad den avsåg att kommissionen inte ansåg att fakturan var ersättningsgill i någon del.

- 129 Förstainstansrätten anmärker att såsom framgår av handlingarna i målet är fakturorna i fråga inte tillräckligt detaljerade för att de skall kunna anses styrka de påstådda utgifterna. Kommissionen har således inte gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning genom att tillämpa det rationalitetskriterium som uttryckligen anges i punkt 14.2.7 i skrivelsen av den 22 september 1995. Den faktura på 374 400 ESC som upprättats av "C. Peres Feio Ld.^a" (bilaga 20 till ansökan) är så vag att kommissionen inte kan anses ha gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning genom att anse att beloppet inte till någon del var ersättningsgill.
- 130 Talan kan således inte bifallas med stöd av det andra argumentet.
- 131 Vad avser lärarlöner (bokföringspost 14.3.1a) har sökanden ifrågasatt att beloppet på 4 363 684 ESC inte är ersättningsgillt. Sökanden har medgivit att det i de "sammansfattande tabeller" (bilaga 21 till ansökan) som sökanden ingivit inte görs åtskillnad mellan undervisningstimmar avseende teoretiska kurser och undervisningstimmar avseende praktiska kurser men har hävdad att den inte förstår vad DAFSE menar att detta skulle medföra för följder.
- 132 Sökanden har anmärkt att i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning kan utgifter för ifrågavarande åtgärder endast styrkas genom fakturor eller kvitton. Sökanden anser emellertid att med hänsyn till de kvitton som den ingivit (bilaga 22 till ansökan) och att det är helt säkert att kurserna har ägt rum fanns det ingen grund för att dra in det belopp som anges under denna bokföringspost. I vilket fall som helst innebär proportionalitetsprincipen, även om det skulle finnas tvivel på vilken typ av kurser som har hållits, ett krav på att åtminstone ett belopp grundat på den lägsta lönen borde ha beaktats för samtliga kurser, det vill säga att samtliga kurser skulle ha ansetts som praktiska kurser.

- 133 Kommissionen anser att sökanden inte har styrkt att de ingivna kvittona har någon som helst anknytning till kurserna i fråga, eftersom det i de ingivna handlingarna inte klart anges lärarnas identitet eller vilken typ av utbildning som hållits. Dessutom överensstämmer inte kostnadsnotorna med det belopp som deklarerats. Kommissionen har slutligen anmärkt att det i kungörelse nr 18/MTSS/87, vilken offentliggjorts i *Diario da Repubblica* av den 11 maj 1987, föreskrivs att "stödmottagarna skall föra register för varje åtgärd, vad avser kursdeltagarnas och lärarnas närvaro samt kursprogram, varvid det skall skiljas mellan teoretiska kurser och praktiska kurser".
- 134 Förstainstansrätten anser att det framgår av en analys av de handlingar som sökanden ingivit för att styrka vilken typ av kurser som har hållits i det första ärendet och vilka lärare som deltog (bilagorna 21 och 22 i ansökan) att dessa uppgifter är så vaga att det inte med säkerhet kan sägas att kurserna i fråga verkligen har ägt rum, vilket DAFSE med rätta har anmärkt i punkt 14.3.1a i sin skrivelse av den 22 september 1995. Kommissionen har således inte gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning när den fastställde att sökanden, som anordnat ett stort antal olika kurser med ett stort antal handledare, inte styrkt att ingivna handlingar verkligen avsåg de kurser som avses i det första ärendet, och när den följaktligen vägrade beakta samtliga utgifter för vilka stöd har begärts.
- 135 Talan kan således inte bifallas med stöd av det tredje argumentet.
- 136 Vad avser den administrativa personalen (bokföringspost 14.3.1c) anser sökanden att kommissionens nedsättning under denna bokföringspost grundas på ett missförstånd, eftersom de omtvistade kvittona var undertecknade och stämplade, såsom framgår av bilaga 23 till ansökan. Sökanden anser dessutom att ifrågakvarande kvittens bevisvärde inte påverkas även om det skulle visa sig att kvittona saknar underskrift eller stämpel.

- 137 Kommissionen har anmärkt att nedsättningen i fråga grundades på omständigheten att kvittona i fråga varken var stämplade eller undertecknade när den finansiella kontrollen ägde rum.
- 138 Förstainstansrätten anser att sökanden inte har styrkt att den lämnat DAFSE de stämplade och undertecknade handlingar som bifogats ansökan innan DAFSE avslutade sin finansiella kontroll. Kommissionen har således inte gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning genom att inte beakta kvitton som när de överlämnades inte uppfyllde nationella rättsliga krav, eftersom dessa krav bland annat har till syfte att garantera att sådana kvitton härrör sig till en verklig utgift.
- 139 Talan kan således inte bifallas med stöd av det fjärde argumentet.
- 140 Vad avser de specialiserade arbetena (bokföringspost 14.3.8) anser sökanden att de utgifter som inte har ansetts ersättningsgilla styrks genom den faktura som bifogats som bilaga 20 till ansökan. Sökanden har hävdad att det inte finns några hinder mot att låta ett enda kvitto omfatta tjänster som hör under olika bokföringsposter.
- 141 Kommissionen har i detta sammanhang erinrat om att den aktuella bokföringsposten inte har ansetts ersättningsgill, eftersom den av sökanden ingivna fakturan, i brist på andra bestyrkande handlingar, måste anses avse andra bokföringsposter.
- 142 Förstainstansrätten finner att de belopp som anges i de handlingar som sökanden har ingivit som bilaga 20 till ansökan inte överensstämmer med de belopp som har angivits i ansökan om slutlig utbetalning. Kommissionen har således inte gjort sig skyldig till uppenbart felaktig bedömning genom att inte beakta ifrågavarande handlingar när den fastställde hur stort resterande stöd som skulle utbetalas till sökanden.

- 143 Talan kan således inte bifallas med stöd av det femte argumentet.
- 144 Vad avser hyra för lokaler och utrustning (bokföringspost 14.3.9) anser sökanden att motiveringen i skrivelsen av den 22 september 1995 inte ger den möjlighet att förstå kommissionens skäl till de två första nedsättningarna under denna bokföringspost. Vad avser den tredje nedsättningen har kommissionen hänvisat till sina överväganden vad avser bokföringspost 14.2.7 (se punkt 127).
- 145 Kommissionen anser att den första nedsättningen rörde inköp av kapitalvaror som enligt nationell lagstiftning inte kan avskrivas det år som de inköps. Det andra beloppet rör en designkurs som inte omfattas av det första ärendet. Det tredje beloppet har inte beaktats, eftersom det i den aktuella fakturan inte på vederbörligt sätt angivits vilka tjänster som köpts in.
- 146 Förstainstansrätten anser att motiveringen i DAFSE:s skrivelser av den 11 september 1991 och av den 22 september 1995 avseende de två första nedsättningarna under denna bokföringspost visserligen var summarisk men att den trots allt gav sökanden, som kände till detaljerna i ärendet i fråga, möjlighet att ifrågasätta densamma. Sökanden har emellertid inte anfört någon som helst bevisning för att kommissionen har gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning i detta hänseende. Vad avser den tredje nedsättningen hänvisar förstainstansrätten till punkt 129 ovan.
- 147 Talan kan således inte bifallas med stöd av det sjätte argumentet.
- 148 Vad avser råvaror, halvfabrikat och konsumtionsvaror (bokföringspost 14.3.12) har sökanden anfört att i enlighet med portugisisk sociallagstiftning skall utgifter som

har styrkts genom fakturor daterade senast den femte arbetsdagen i januari året efter utgiftens uppkomst godtas. Den omtvistade fakturan (bilaga 24 till ansökan) uppfyller således detta villkor.

- 149 Kommissionen anser att denna faktura inte omfattas av den tidsperiod som gällde för finansiering av åtgärden. Enligt den nationella mervärdesskattelagstiftningen måste en sådan faktura utställas när varorna i fråga levereras och åtföljas av fraktsedlar. Inget av dessa villkor var emellertid uppfyllda i förevarande fall.
- 150 Förstainstansrätten anser att en analys, mot bakgrund av handlingarna i målet, av det ifrågasatta beslutet och relevanta punkter i DAFSE:s skrivelser av den 11 september 1991 — vilka i huvudsak upprepar de anmärkningar som framförts i Audites rapport — och av den 22 september 1995, vilka det hänvisas till i detta beslut, inte gör det möjligt att identifiera kommissionens exakta resonemang eller vilka nationella regler denna har grundat sig på när den beslutat att inte godta den utgift som styrkts genom den ifrågasatta fakturan. Förstainstansrätten kan således inte utöva sin domstolsprövning vad avser det ifrågasatta beslutet på det sätt som krävs i den rättspraxis som har citerats i punkt 99. Det ifrågasatta beslutet strider således mot artikel 190 i fördraget i den del det rör bokföringspost 14.3.12 i ansökan om slutlig utbetalning.
- 151 Talan skall således bifallas med stöd av det sjunde argumentet. Det ifrågasatta beslutet skall således ogiltigförklaras i den del det avser bokföringspost 14.3.12.
- 152 Vad för det åttonde avser skatter och avgifter (bokföringspost 14.3.13) har sökanden anfört att den under denna bokföringspost angivit de belopp som betalats i mervärdesskatt på löner till mervärdesskatteskyldiga lärare, varvid denna mervärdesskatt har dragits av från lönerna till dessa lärare (bokföringspost 14.3.1a).

- 153 Eftersom förstainstansrätten ovan (punkt 134) har förklarat att kommissionen inte har gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning när den vägrade att beakta de utgifter som sökanden gjort gällande avseende lärarlöner, kan talan av samma skäl inte bifallas med stöd av det åttonde argumentet angående mervärdes-skatt på dessa löner.
- 154 Vad slutligen avser normala avskrivningar (bokföringspost 14.6) menar sökanden att det inte går att bedöma dess verksamhet endast med utgångspunkt från kriteriet antal "anställda", eftersom den har mycket få anställda men istället i hög grad anlitar inhyrd personal.
- 155 Kommissionen har anfört att DAFSE under denna bokföringspost har tillämpat det normala kriteriet, det vill säga en koefficient avseende tid och rum, vilken återspeglar den roll som utbildning spelar i ett företags normala verksamhet.
- 156 Även om det i likhet med sökandens uppfattning är möjligt att utarbeta avskrivningsmetoder som i högre grad grundas på vilken andel som utbildning utgör i ett företags omsättning, snarare än det totala antalet anställda som ägnar sig åt utbildning, anser förstainstansrätten att den traditionella metod som DAFSE har använt i förevarande fall, och som kommissionen har godtagit, är sådan att tillräcklig hänsyn tas till den viktiga roll som utbildningen spelar i verksamheten hos samtliga personer som tar emot stöd från ESF. Den metod som har tillämpats är således rimlig, varför kommissionen inte har gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning genom att tillämpa densamma.
- 157 Talan kan således inte bifallas med stöd av det sista argumentet.

— Huruvida sökandens argument i mål T-181/96 är välgrundade

158 Vad för det första avser undervisningsmateriel (bokföringspost 14.2.1) har sökanden hävdad att DAFSE:s bedömning att en del av denna materiel utgjorde "kapitalvaror" som inte kunde beaktas som "undervisningsmateriel" är felaktig. Det kriterium som har använts för att utesluta denna utgift saknar nämligen rättsligt stöd.

159 Kommissionen har hävdad att sökanden har bokfört inköp av stolar, bokhyllor, skrivbord och bord som undervisningsmateriel, trots att det rör sig om kapitalvaror.

160 Förstainstansrätten anser att kommissionen inte har gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning genom att anse att ifrågavarande stolar, bokhyllor, skrivbord och bord utgör kapitalvaror och inte undervisningsmateriel och istället bokfört dessa utgifter under bokföringsposten "Normala avskrivningar" (se även punkterna 124 och 125).

161 Talan kan således inte bifallas med stöd av det första argumentet.

162 Vad för det andra avser marknadsföring av kurserna och rekrytering av kursdeltagare (bokföringsposterna 14.2.2 och 14.2.3) anser sökanden att man inte som DAFSE i sin skrivelse av den 22 september 1995 kan kräva att det av en faktura för tidningsannonser skall framgå vad som anges i annonsen. Sökanden har hävdad att det framgår av de ingivna fakturorna och kvittona (bilaga 18 till ansökan) i vilka tidningar annonserna har publicerats.

- 163 Kommissionen har hävdat att de ingivna fakturorna inte beskriver förevarande annonsers art och innehåll. Sökanden har inte heller till dessa kvitton bifogat kopior av annonserna i fråga såsom är brukligt.
- 164 Förstainstansrätten anser inte att det är orimligt att kräva att en person som mottagit ett stöd från ESF lämnar kopior av tidningsannonser som gör reklam för dess utbildningsverksamhet. Ett sådant krav har nämligen endast till syfte att garantera att sådana utgifter verkligen är riktiga. Kommissionen har således inte gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning genom att ansluta sig till DAFSE:s ståndpunkt i denna fråga, såsom denna har uttryckts i DAFSE:s skrivelse av den 22 september 1995.
- 165 Talan kan således inte bifallas med stöd av det andra argumentet.
- 166 Vad för det tredje avser specialiserade arbeten (bokföringspost 14.2.7) har sökanden hävdat att det i skrivelsen av den 22 september 1995 preciseras att det i de inlämnade fakturorna inte anges "vare sig tidsåtgång eller vilka tekniker som har anlitats". Ett sådant krav föreskrivs dock inte i tillämplig portugisisk skattelagstiftning. Vad avser fakturan från "TV Europa" (bilaga 20 till ansökan) framgår det klart av texten "reparation av elektrisk utrustning" på denna faktura vilka tillhandahållna tjänster det är fråga om.
- 167 Kommissionen anser att kvittot från TV Europa inte preciserar vad den ifrågavarande utgiften avsåg. Om det skulle visa sig att den rör reparation av en videobandspelare är utgiften i vilket fall som helst inte ersättningsgill.
- 168 Förstainstansrätten finner att sökanden inte har framfört bevisning som tydligt visar att de fakturor som ingivits till DAFSE var tillräckligt detaljerade för att denna myndighet skulle kunna pröva om utgifterna i fråga var korrekta. Vad avser

fakturan från bolaget "TV Europa" konstaterar förstainstansrätten att denna på intet sätt anger exakt vilken typ av reparation den hänför sig till. Kommissionen har således inte gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning genom att ansluta sig till DAFSE:s ståndpunkt vad avser olika nedsättningar i dess skrivelse av den 22 september 1995.

- 169 Talan kan således inte bifallas med stöd av det tredje argumentet.
- 170 Vad för det fjärde avser lärarlöner (bokföringspost 14.3.1. a) har sökanden ifrågasatt bedömningen att denna bokföringspost inte till någon del var ersättningsgill. Sökanden har därvid framfört samma argument som framförts i mål T-180/96 (se punkterna 131 och 132).
- 171 Kommissionen anser att sökanden inte har styrkt att ingivna kvitton har någon som helst anknytning till kurserna i fråga.
- 172 Förstainstansrätten finner på samma sätt som den funnit i mål T-180/96 (punkt 134) att det framgår av en analys av de handlingar som sökanden ingivit för att styrka vilka typer av kurser som har hållits vad avser det andra ärendet och vilka lärare som har deltagit (bilagorna 21 och 22 till ansökan) att dessa uppgifter är så vaga att det inte med säkerhet kan sägas att kurserna i fråga verkligen har ägt rum, vilket DAFSE med rätta har anmärkt i punkt 14.3.1a i sin skrivelse av den 22 september 1995. Kommissionen har således inte gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning genom att anse att sökanden, som anordnat ett stort antal olika kurser med ett stort antal handledare, inte styrkt att ingivna handlingar verkligen avsåg de kurser som avses i det andra ärendet, och följaktligen inte beaktat samtliga utgifter för vilka stöd har begärts.

- 173 Talan kan således inte bifallas med stöd av det fjärde argumentet.
- 174 Vad för det femte avser den administrativa personalen (bokföringspost 14.3.1. c) har sökanden medgivit att Irene Vaz Lopes visserligen deltagit i en kurs samtidigt som hon skött administrationen för en annan kurs men förnekat att detta innebär att hon inte kunde vara till hjälp vad avser den andra kursen.
- 175 Förstainstansrätten finner att, eftersom en person inte kan delta i en kurs och samtidigt assistera en lärare för en annan kurs, har kommissionen inte gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning genom att inte beakta denna persons lön som administrativ assistent.
- 176 Talan kan således inte bifallas med stöd av det femte argumentet.
- 177 Vad för det sjätte avser förvaltningen och budgetkontrollen (bokföringspost 14.3.7) har sökanden medgivit att den av misstag har inkluderat ett kvitto (bilaga 24 till ansökan) under bokföringspost 14.3.1, trots att det rätteligen hörde under bokföringspost 14.3.7. Sökanden anser dock att den underrättat revisorerna därom i rimlig tid.
- 178 Kommissionen har gjort gällande att ett kvitto som inges så sent i förfarandet vid förstainstansrätten inte kan beaktas.
- 179 Eftersom sökanden inte har kunnat styrka att den i enlighet med sina påståenden hade inlämnat det kvitto som finns med som bilaga till ansökan redan under det

administrativa förfarandet vid DAFSE, anser förstainstansrätten att kommissionen inte har gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning genom att inte beakta detta belopp.

180 Talan kan således inte bifallas med stöd av det sjätte argumentet.

181 Vad för det sjunde avser de specialiserade arbetena (bokföringspost 14.3.8) har sökanden anmärkt att DAFSE har ansett att en faktura från bolaget Novafarm inte var tillräckligt detaljerad. Enligt sökanden var beskrivningen av tillhandahållna tjänster summarisk, eftersom en sådan beskrivning är tillräcklig i skattehänseende.

182 Eftersom sökanden själv har medgivit att fakturan i fråga var summarisk, kan kommissionen inte sägas ha gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning genom att inte beakta utgiften i fråga.

183 Talan kan således inte bifallas med stöd av det sjunde argumentet.

184 Vad för det åttonde avser hyra av lokaler och utrustning (bokföringspost 14.3.9) är två kvitton aktuella. Det första kvittot hade enligt sökanden inkluderats under denna bokföringspost på DAFSE:s förslag. Sökanden menar att den inte kan förstå på vilken rättslig grund det andra kvittot till dels inte har ansetts ersättningsgill, emedan det är okänt vilket rationalitetskriterium som har tillämpats.

185 Kommissionen har betonat att beloppet på det första kvittot har överförts till bokföringsposten "Normala avskrivningar" (bokföringspost 14.6), eftersom det rörde

en kapitalvara. Det andra beloppet rör en icke ersättningsgill del i ett kvitto avseende hyra för datorer, på vilket ett rationalitetskriterium har tillämpats.

- 186 Förstainstansrätten finner vad avser det första kvittot, vilket ostridigt rör datautrustning, att kommissionen inte har gjort sig skyldig till uppenbart felaktig bedömning genom att anse att en sådan utrustning är en "kapitalvara" som skall inkluderas under bokföringspost 14.6 "Normala avskrivningar". Vad avser det andra kvittot konstaterar förstainstansrätten att sökandens argumentation inte är tillräckligt klart formulerad för att uppfylla de krav som ställs i artikel 44.1 c i förstainstansrättens rättegångsregler, enligt vilken varje ansökan bland annat skall innehålla en kortfattad framställning av grunderna för talan. Sökanden har emellertid i detta avseende i huvudsak endast påstått att den inte förstår grunden för det rationalitetskriterium som har tillämpats, trots att denna tydligt framgår av skrivelsen av den 22 september 1995. Mot denna bakgrund gör sökandens argumentation i ansökan, vilket utvecklats i repliken, inte det möjligt för förstainstansrätten att avgöra om den är relevant (se i detta sammanhang förstainstansrättens dom av den 7 november 1997 i mål T-84/96, Cipeke mot kommissionen, REG 1997, s. II-2081, punkt 30 och följande punkter).
- 187 Talan kan således inte bifallas med stöd av det åttonde argumentet.
- 188 Vad för det nionde avser utrustning och materiel som inte utgör kapitalvaror (bokföringspost 14.3.10) har sökanden anmärkt att DAFSE genom att inte beakta denna utgift för inköp av kontorsmaterial har bortsett från det faktum att inköp av denna typ av utrustning är nödvändig för att kunna hålla kurser.
- 189 Förstainstansrätten anser att ifrågakvarande belopp med rätta inte har ansetts ersättningsgill i den mån det är detsamma som redan har beaktats under bokföringspost

14.2.3 (punkt 160). Kommissionen har således inte gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning genom att inte beakta denna utgift.

- 190 Talan kan således inte bifallas med stöd av det nionde argumentet.
- 191 Vad för det nionde avser skatter och avgifter (bokföringspost 14.3.13) har sökanden anfört att den under denna bokföringspost angivit de belopp som betalats i mervärdesskatt på lönerna till mervärdesskatteskyldiga lärare, varvid denna mervärdesskatt har dragits av från lönen till dessa lärare (bokföringspost 14.3.1a).
- 192 Eftersom förstainstansrätten ovan (punkt 172) har förklarat att kommissionen inte har gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning när den fann att sökandens utgifter för löner till lärare inte var ersättningsgilla, kan talan av samma skäl inte bifallas med stöd av det tionde argumentet angående mervärdesskatt på dessa löner.
- 193 Vad för det elfte avser allmänna administrationskostnader (punkt 14.3.14) har sökanden hävdats att kontorsutrustning är nödvändig under flera delar av utbildningarna, varför denna typ av utrustning kan inkluderas under flera bokföringsposter.
- 194 Kommissionen har inskränkt sig till att anmärka att dessa belopp redan har analyserats under bokföringsposterna 14.2.3 och 14.3.10, och att de inte kan beaktas två gånger.

- 195 Förstainstansrätten anser att, eftersom sökanden inte har styrkt att utgifterna under denna bokföringspost, i motsats till vad som framgår av skrivelsen av den 22 september 1995, inte redan inkluderats under andra bokföringsposter, kan kommissionen inte anses ha gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning genom att vägra att än en gång beakta samma typ av utgifter under bokföringspost 14.3.14.
- 196 Talan kan således inte bifallas med stöd av det elfte argumentet.
- 197 Vad för det tolfte avser övriga utgifter för verksamhet och förvaltning (bokföringspost 14.3.15) har sökanden förnekat att den inte sänt in fakturan avseende det första ifrågasatta beloppet. De två andra ifrågasatta beloppen rör utrustning som skulle användas vid kursen och inte kapitalvaror.
- 198 Kommissionen har hävdats att sökanden inte ingivit bevisning om det första beloppet i rimlig tid. De två andra beloppen rör möbler som hör under bokföringsposten "Normala avskrivningar" och på vilka den tillämpat en årlig avskrivning på 10 procent.
- 199 Förstainstansrätten anser att med hänsyn till att inga handlingar som styrker att det första kvittot meddelats DAFSE under det administrativa förfarandet har ingivits och att de övriga beloppen i fråga avser konsumtionsvaror, har sökanden inte styrkt att kommissionen har gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning genom att dra in utgifterna i fråga.
- 200 Talan kan således inte bifallas med stöd av det tolfte argumentet.

- 201 Vad slutligen avser normala avskrivningar (bokföringspost 14.6) har sökanden påstått att den inte kan förstå vilken beräkningsmetod DAFSE har använt för att komma fram till att vissa belopp "inte bekräftats". Den har härvid anfört samma argumentation som i mål T-180/96 (se punkt 154).
- 202 Kommissionen har anfört att DAFSE under denna bokföringspost har tillämpat det normala kriteriet, det vill säga en koefficient avseende tid och rum, vilken åter speglar den roll som utbildning spelar i ett företags normala verksamhet.
- 203 Även om man i likhet med sökanden kan tänka sig att utarbete avskrivningsmetoder som i högre grad grundas på vilken andel som utbildning utgör i ett företags omsättning, snarare än det totala antalet anställda som ägnar sig åt utbildning, anser förstainstansrätten den traditionella metod som DAFSE har använt i förevarande fall, och som kommissionen tillämpat på samma sätt, är sådan att tillräcklig hänsyn tas till den viktiga roll som utbildningen spelar i verksamheten hos samtliga personer som tar emot stöd från ESF. Den metod som har tillämpats är således rimlig, varför kommissionen inte har gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning genom att tillämpa densamma.
- 204 Talan kan således inte bifallas med stöd av de sista argumentet.

Yrkandet att vissa handlingar skall företes

- 205 I sin ansökan i vart och ett av målen har sökanden yrkat att förstainstansrätten skall förelägga kommissionen att förete dels sina handlingar rörande ärendets handläggning, dels DAFSE:s handlingar i ärendet.

- 206 Mot bakgrund av ovanstående resonemang kan det sägas att förstainstansrätten på ett ändamålsenligt sätt har kunnat pröva talan i de två målen på grundval av de handlingar som parterna ingivit under det skriftliga förfarandet och de handlingar som kommissionen har inlämnat till följd av förstainstansrättens åtgärder för processledning.
- 207 Det finns således ingen anledning att förelägga kommissionen att inge administrativa handlingar avseende de två målen i fråga.
- 208 Det förefaller inte heller nödvändigt att med tillämpning av artikel 21 andra stycket i EG-stadgan för domstolen förelägga de portugisiska myndigheterna att inge samtliga handlingar från den nationella handläggningen av de två ärendena i fråga.
- 209 Sökandens begäran att vissa handlingar skall inges kan av dessa skäl inte bifallas.

Rättegångskostnader

- 210 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Emellertid kan förstainstansrätten enligt artikel 87.3, om parterna ömsom tappar målet på en eller flera punkter, besluta att kostnaderna skall delas.

- 211 Eftersom talan i mål T-180/96 till viss del har bifallits och båda parter har yrkat att motparten skall ersätta rättegångskostnaderna, skall vardera parten bära sina rättegångskostnader i detta mål.
- 212 Eftersom sökandet har tappat målet i mål T-181/96 och kommissionen har yrkat att sökanden skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, skall sökanden förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (tredje avdelningen)

följande dom:

- 1) Mål T-180/96 och T-181/96 förenas vad gäller domen.
- 2) I mål T-180/96 ogiltigförklaras kommissionens beslut C (96) 1185 av den 14 augusti 1996 i den mån det rör bokföringspost 14.3.12 i sökandens ansökan om slutlig utbetalning. Talan ogillas i övriga delar.

3) Talan i mål T-181/96 ogillas.

4) Vardera parten skall bära sina egna rättegångskostnader i mål T-180/96.

5) Sökanden skall ersätta rättegångskostnaderna i mål T-181/96.

Tiili

Briët

Potocki

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 15 september 1998.

H. Jung

V. Tiili

Justitiesekreterare

Ordförande